

Agentschap NL
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Jaarrapportage Bodem+ 2012

>> Als het gaat om milieu en leefomgeving

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Resultaten Bodem+ 2012	5
2.1	Belangrijke mijlpalen	5
2.2	TerrAgenda 'Ondergronds verbinden, bovengrondse coalities'	8
2.3	Nieuwe samenwerkingen en thema's in 2012	8
2.4	Uitvoering wettelijke taken	9
2.5	Afronding projecten en taken in 2012	9
3	Klant- en medewerkerstevredenheid(onderzoek)	10
4	Belangrijkste afgegeven signalen	15
5	Bezuinigingsopgave en financiën werkprogramma Bodem+	17
5.1	Bezuinigingsopgave	17
5.2	Financiën	18
5.3	Opbrengsten	19
	Bijlagen	20
	Bijlage 1: Bodemhelpdesk	20
	Bijlage 2: Richtlijn herstel en beheer (water)bodemkwaliteit	23
	Bijlage 3: Landelijk meldpunt bodemkwaliteit	25
	Bijlage 4: Bodemloket	28
	Bijlage 5: Financiële verantwoording Bodem+ 2012	29

1. Inleiding

Deze jaarrapportage beschrijft op hoofdlijnen de bijdrage van Bodem+ in 2012 aan de ontwikkeling van het bodembeleid en met name aan de ondersteuning van de overheden bij het vorm en inhoud geven aan hun taken daarbij. Het is geen opsomming van alle activiteiten die Bodem+ in 2012 heeft uitgevoerd. Daarvoor verwijzen we naar het Jaarwerkplan 2012, dat conform planning is uitgevoerd. Belangrijke behaalde resultaten worden toegelicht in hoofdstuk 2. Slechts op enkele aspecten zijn afwijkingen te zien ten opzichte van het jaarwerkplan. Hier wordt nader op ingegaan in de hoofdstukken 4 en 5 van dit jaarrapport.

Bodem+ heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een alom gewaardeerde schakel tussen bodembeleid en de (decentrale) bodemuitvoeringspraktijk. Beleids- en uitvoeringssignalen worden snel opgepikt en pro-actief aangepakt met alle betrokken stakeholders. In 2012 is deze rol gecontinueerd en uitgebouwd. Dit is vooral tot uiting gekomen in het verbetertraject van het Besluit bodemkwaliteit, de vernieuwing van de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming, het wetsvoorstel om gebiedsgericht grondwaterbeheer binnen de Wbb mogelijk te maken, de voorbereidingen op het Besluit bodemenergiesystemen en last but not least de

voorbereiding van inbouw van bodemregelgeving in de nieuwe Omgevingswet. Bodembeleid en praktijk raken hierdoor in toenemende mate goed afgestemd, waarbij Bodem+ met signalen en adviezen schakelde tussen beleidsvorming en praktijkuitvoering. Daarnaast geeft Bodem+ inmiddels (mede) sturing aan een groot deel van de kennisinfrastructuur en de organisatie van een gezamenlijke innovatie en kennisagenda bodem via het Expertisenetwerk bodem en ondergrond (zie paragraaf 2.1). Tevredenheidsonderzoeken tonen dat zowel opdrachtgevers als doelgroepen tevreden zijn over de huidige rol, dienstverlening en aansturing van Bodem+. Ook medewerkers zijn tevreden over de organisatieaspecten van Bodem+ met nadrukkelijke aandacht voor de structurele hoge werkdruk (zie hoofdstuk 3).

Voor de positie van Bodem+ was 2012 een dynamisch jaar. In ons dagelijks werk is onze blik inmiddels meer op de synergie met water en ruimte gericht. De waterschappen worden inmiddels regulier bezocht via accountgesprekken. En we ondersteunden het ministerie van Infrastructuur en Milieu op de ruimtelijke structuurvisies Buisleidingen en Ondergrond. Ook organisatorisch zijn “bodem” en “water” in de uitvoering dichter bijeen gebracht.

In 2012 is door Bodem+ proactief meegewerkt aan de overvaart van de milieu- en leefomgeving-opdrachten van het ministerie van Infrastructuur en Milieu van Agentschap NL naar Rijkswaterstaat. Op 1 januari 2013 is de eerste fase van deze reorganisatie succesvol voltooid door de start van Bodem+ binnen RWS Leefomgeving.

Naast de succesvol behaalde resultaten had 2012 ook een zwarte rand. In mei overleed geheel onverwacht collega dr. Ton Honders, een zeer gewaardeerde collega. Daarmee is een ervaren expert op het gebied van bodemonderzoek, monsternemingstrategieën en hergebruik van grond en baggerspecie ons ontvallen. In september overleed ing. Daan Langemeijer, bodemadviseur bij CSO, die op dat moment werkzaam was op de bodemhelpdesk en enkele andere projecten van Bodem+. We gedenken hen met respect voor hun vakmanschap, maar vooral als gewaardeerde en collegiale personen.

2. Resultaten Bodem+ in 2012

2.1 Belangrijke mijlpalen

Het Rijk en de decentrale (bodem)overheden zijn steeds actiever op het gebied van ondergrond, bodemenergie en grondwater. Het Rijk werkt aan de Structuurvisie Ondergrond en ronderde in 2012 de Structuurvisie Buisleidingen af. Bodem+ werkte mee aan beide structuurvisies.

We signaleren dat diverse overheden zich actief voorbereiden op ondergrondthema's, visies op het gebied van het toekomstig grondwaterbeheer en de implementatie van de Wijzigingsbesluit bodemenergiesystemen die medio 2013 in werking zal treden. Zowel de Impuls Lokaal Bodembeheer als het Uitvoeringsprogramma van het bodemconvenant stimuleren deze ontwikkeling.

In 2012 is de samenhang verbeterd tussen het Uitvoeringsprogramma van het bodemconvenant en het Bodem+-programma. Via de Impuls Lokaal Bodembeheer (ILB-2) delen beide programma's nu de krachten in de richting van regionale doelgroepen en het adviesveld bij het van de grond krijgen van concrete initiatieven in de regio. In februari 2012 werden de resultaten en afronding van de ILB-1 gevierd op een drukbezocht congres. Door inzet van dit impulsinstrument is de afgelopen jaren succesvol gewerkt aan agendering en onderlinge samenwerking van overheden in de regio. Ondanks bezuinigingsdruk en reorganisaties ivm de

Omgevingsdiensten is er veel decentrale overheden de impuls opgepakt om op regionaal niveau in samenwerking met elkaar te werken aan (water)bodembeheer. In de nieuwe ronde ILB-2 die medio 2012 is gestart hebben zich 24 samenwerkingsverbanden gemeld op het thema ondergrond, inclusief bodemenergie en zijn er 14 samenwerkingsverbanden die met ecosysteemdiensten aan de slag willen.

Bodem+ is voor de Omgevingsdienst regio Utrecht een toegankelijke organisatie. We bellen regelmatig met de helpdesk om de vragen die wij hebben over het uitvoeren van onze bodemtaken te stellen en komen elkaar tegen tijdens symposia. Ook dit jaar maken we gebruik van de ILB-ondersteuning, waarmee we projecten zijn gestart op het gebied van professioneel opdrachtgeven, implementatie bodemenergie en tijdelijk benutten van braakliggende terreinen (ecosysteemdiensten). Dankzij de ILB krijgt de verbreding van het bodembeleid binnen de regio een eerste impuls. In 2013 worden wij een RUD en gaat Bodem+ samen verder met Rijkswaterstaat. Ik verwacht dat we Bodem+ blijven vinden om onze vragen te stellen en samen te werken aan het verbreden van het bodembeleid.

Mieke de Jong, Adviseur Bodem & Erfgoed, Omgevingsdienst regio Utrecht

Het signaal uit 2011 dat decentrale bodemoverheden niet of nauwelijks aangesloten zijn op het proces van totstandkoming van de nieuwe Omgevingswet is adequaat opgepakt. Het bodemveld is inmiddels actiever aangesloten en levert input op de ontwikkeling van deze Omgevingswet. Zo is er tijdens het ILB-congres in februari, de Platform Bodembeheerdag in april en de Schakeldag in juni aandacht besteed aan het informeren van bodemoverheden over deze nieuwe wet en de verwachte consequenties. Ook heeft Bodem+ de regionale voorlichtingsbijeenkomsten van het programma Eenvoudig Beter actief uitgedragen naar de regionale bodemplatforms, waardoor veel bodemambtenaren deze bijeenkomsten hebben bezocht. Het is decentrale bodemoverheden inmiddels duidelijk dat dit een majeure en impactrijke omwenteling betreft die, naast zorgen, ook nog veel vragen oproept. De informatie-uitwisseling met het programma Eenvoudig Beter en de inrichting van de website met informatie over de nieuwe Omgevingswet hielpen om de ontwikkelingen bij een grotere groep bekend te krijgen.

We zijn ook trots op onze ondersteuning aan het Samenwerkingsprogramma WKO (warmte- en koudeopslag), waarin het ministerie van Infrastructuur en Milieu, de bevoegde overheden, het bedrijfsleven en kennisinstellingen gezamenlijk optrekken en waar gewerkt is aan het Wijzigingsbesluit bodemenergiesystemen. Bodem+ is in 2012 gestart met voorlichting over deze nieuwe regelgeving via organisatie van vier regionale voorlichtingsdagen, actualisatie van de website allesoverbodemenergie.nl en een groot aantal publicaties. Ook trekken we het traject tot inbouw van registraties in het OmgevingsLoket Online en de Activiteiten Internet Module. Deze regelgeving treedt op 1 juli 2013 in werking en geeft mogelijkheden om deze energiesystemen te ordenen en daarmee de efficiëntie te verhogen. In 2012 leverden we ook een bijdrage voor de onderwerpen aardwarmte en bodemenergie in de Bosatlas Energie die in november met veel media-aandacht succesvol werd gepubliceerd.

In 2012 is veel werk verricht rondom het Wijzigingsbesluit bodemenergiesystemen, dat op 1 juli 2013 in werking zal treden. Bodem+ heeft daarbij een onmisbare rol gespeeld. Op veel fronten is meegewerkt, met veel enthousiasme en inzet. Ik kijk vooral met plezier terug op de geslaagde regiobijeenkomsten die Bodem+ heeft georganiseerd om medewerkers van gemeenten bij te praten over nieuwe taken op het gebied van bodemenergie. Daarnaast is er goed werk geleverd bij de opbouw van de WKO-tool (een webapplicatie) en de ICT-voorzieningen voor registratie van bodemenergiesystemen. In de Impuls Lokaal Bodembeleid is het thema bodemenergie opgenomen, waaronder veel projecten zijn ingediend. Dat helpt echt bij de implementatie van deze nieuwe regelgeving.

Peter Kouwenhoven, ministerie van Infrastructuur en Milieu

Daarnaast is in 2012 veel voortgang geboekt in het verbetertraject van het Besluit bodemkwaliteit. Via de taskforces is gewerkt aan de gewenste aanpassingen voor de regelgeving, aan verbetering van de uitvoeringspraktijk, professionalisering van het opdrachtgeverschap en toezicht en handhaving. De evaluatie leerde ook dat er behoefte is aan verdere vereenvoudiging van deze regelgeving en vermindering van de administratieve lasten. De uitvoering van het verbeterplan is in 2012 voortvarend ter hand genomen en wijziging van het Besluit bodemkwaliteit wordt voorbereid. Publicatie van het ontwerp daarvan is voorzien in 2013. Daarnaast heeft Bodem+ veel energie gestoken in de uitwerking van de Green Deal met afvalenergiecentrales over de kwaliteitsverbetering van bodemas (de reststof van de verbrandingsovens) zodat dit als nuttig bouw materiaal kan worden ingezet en het oplossen van de problematiek rondom hergebruik van mijnsteen als bodem in Zuid-Limburg. Door aanpassing van het Besluit bodemkwaliteit in april 2012 blijft dit onder strikte milieueisen en binnen aangewezen gebieden mogelijk. De ontwikkeling van een webservice cq validatie-instrument teneinde de kwaliteit van het toetsen aan bodemnormen te verbeteren, is in aanbouw. De oplevering vindt naar verwachting in het tweede kwartaal van 2013 plaats.

De invoering van een vaste overlegstructuur rond de implementatie van het Bbk is ook voor de waterschappen een goede zet geweest. De afgelopen jaren is de kennis van het regionale waterbeheer bij Bodem+ enorm toegenomen. Een factor van belang omdat er naast overeenkomsten ook verschillen zijn met het beheer van rijkswateren. Nadat in voorgaande jaren al diverse knelpunten daadkrachtig zijn oplost, stond het jaar 2012 in het teken van de verbetering van het Bbk. Een soms lastige zoektocht naar de juiste balans tussen beschermen en doelmatig hergebruik. Onder deskundige aanvoering van Bodem+ zijn met diverse belangenpartijen intensieve discussies gevoerd, wat het beleid ten goede is gekomen.

Arjan Verhoeff, Unie van Waterschappen/Waterschap Groot Salland

We kijken met tevredenheid terug op de versterking van de samenwerking met de partners: SKB en SIKB als mede-initiatiefnemers van het Expertisenetwerk bodem en ondergrond en met RIVM, TNO en TCB in de ontwikkeling naar het expertisecentrum.

In 2012 is de aanzet gegeven tot een gezamenlijke innovatie- en kennisagenda bodem en ondergrond (IKABO) die vanaf 2013 wordt uitgevoerd. Ook heeft dit Expertisenetwerk in 2012 de krachten verder gebundeld door uitgave van één elektronische nieuwsbrief en ontwikkeling van lesmateriaal en masterclasses over bodem en ondergrond voor de Hogescholen Saxion, Utrecht en Rotterdam. Het Platform bodembeheer is eind 2012 organisatorisch ondergebracht bij het expertisenetwerk, wat een efficiency in aansturing betekent en versterking van de gezamenlijke profilering. Met de GeoWeek deden in 2012 maar liefst 47 geobedrijven en overheidsinstellingen mee. Deze organisaties organiseerden ruim 68 verschillende expedities door heel Nederland, variërend van gastlessen op school, tot zelf grondboren en zandmetingen doen op het eigen schoolplein.

Voor 2012 stond de verbinding van water en bodem, dat één natuurlijk systeem is, prominent op het programma. Waterschappen worden inmiddels regulier bezocht door de accountmanagers van Bodem+ en oa met de Unie van Waterschappen werd een handreiking Juridische helderheid in grondwaterbeheer gemaakt. Beheer van deze handreiking is belegd in het Handboek Water en als implementatie werden maar liefst negen succesvolle trainingsdagen georganiseerd via de BodemBreedAcademie. Ook internationaal draagt Bodem+ deze integrale aanpak uit, oa via het Interreg IV CityChlor-project met de biowasmachine in het Utrechtse stationsgebied. De opgelopen achterstand in dit Interreg-project werd in 2012 ingelopen en in mei 2013 volgt het eindcongres in Gent (B).

De integratie met Rijkswaterstaat kreeg in 2012 al goed gestalte. Inmiddels heeft Bodem+ 46 concrete initiatieven genomen tot samenwerking, integratie of ontvlechting van werkzaamheden met diensten van Rijkswaterstaat. Er vond al formele personele uitwisseling plaats, Bodem+(ers) leverden bijdragen aan voorlichtingsbijeenkomsten binnen Rijkswaterstaat en Bodem+ers werkten al mee aan producten van Rijkswaterstaat. Voorbeelden daarvan zijn bijdragen aan de HandhavingsUitvoeringsToets van de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte en aan de RWS-scan bodem, grond, bouwstoffen en afvalstoffen. Deze verkenning en samenwerkingen hebben per 1 januari 2013 geresulteerd in een succesvolle en snelle reorganisatie fase 1 van Bodem+ binnen RWS Leefomgeving en in 2013 zal verdere doorontwikkeling plaatsvinden.

Het jaar 2012 stond in het kader van het naar elkaar toegroeien van Bodem+ en Rijkswaterstaat met als resultaat dat Bodem+ per 1 januari 2013 onderdeel is geworden van Rijkswaterstaat. Ik heb dit proces van dichtbij mogen meemaken en mijn beeld van Bodem+ als een groep betrokken en kundige bodemspecialisten is gedurende dat traject alleen maar toegenomen. De bodemadviseurs bij Rijkswaterstaat en de Bodemplussers werken aan vergelijkbare vraagstukken alleen voor andere klanten, namelijk Rijkswaterstaat zelf en decentrale overheden. In 2012 hebben we al kunnen ervaren dat nauwere samenwerking voor beide partijen voordelen oplevert. Ik verwacht veel van de gezamenlijke toekomst!

Richard Eertman, hoofd afdeling Onderhoud Bodem, Rijkswaterstaat Waterdienst

In december 2012 is de website van Bodem+ gemigreerd naar de website van RWS Leefomgeving. Ook zijn al de voorbereidingen getroffen om de bodemhelpdesk organisatorisch te gaan bundelen met de helpdesken van InfoMil en Water tot één helpdesk Leefomgeving.

Met de vernieuwing van de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming (NRB) is grote vooruitgang geboekt. Ondanks de vaak tegengestelde belangen is het in het najaar van 2011 gelukt om een door alle partijen op hoofdlijnen gedragen richtlijn tot stand te brengen. De afronding en publicatie van de definitieve versie van de NRB is gerealiseerd in het eerste kwartaal van 2012, waarna een groot aantal trainingen zijn verzorgd ter ondersteuning van de implementatie van deze vernieuwde richtlijn.

Op het gebied van wet- en regelgeving zijn de publicatie van de definitieve vernieuwde Nederlandse Richtlijn Bodembescherming op 1 april en de Wetswijziging gebiedsgericht grondwaterbeheer per 1 juli 2012 belangrijke (tussen)mijlpalen. Met genoemde wijziging van de Wet bodembescherming (Wbb) zijn enkele belemmeringen voor een gebiedsgerichte aanpak van verontreinigd grondwater weggenomen. Nu is er de mogelijkheid om naast de aanpak van individuele locaties met bodemverontreiniging ook een bredere beheeraanpak voor met name de grondwaterverontreiniging te introduceren.

Op 1 januari 2012 is de afvalstoffenbelasting afgeschaft, waardoor Bodem+ haar wettelijke taak van Baggerspecieverklaringen heeft beëindigd (0,75 fte/jr). Op 3 april is de geactualiseerde Circulaire bodemsanering in werking getreden. Op 1 januari 2013 is het stortverbod uitgebreid naar alle grond. Vanaf nu kan geen enkele klasse grond worden gestort zonder een niet-reinigbaarheidsverklaring van Bodem+, waardoor we nog beter kunnen sturen op nuttig hergebruik van secundaire grond.

Het Wijzigingsbesluit bodemenergiesystemen is in 2012 helaas voor de tweede keer uitgesteld naar juli 2013 door inbouw van de meldverplichtingen in het OmgevingsLoket Online en de Activiteiten Internet Module. Dit uitstel heeft als onbedoeld voordeel dat Bodem+ met kennispartners beter in de gelegenheid wordt gesteld om voorlichting en ondersteuning aan de implementatie te verlenen aan de decentrale overheden.

2.2 TerrAgenda ‘Ondergronds verbinden, bovengrondse coalities’

Door het Uitvoeringsprogramma bodemconvenant is op 22 mei een informele bijeenkomst van bestuurders georganiseerd over de toekomst van het bodembeleid. Het aantal deelnemende bestuurders (gemeenten, provincies, waterschappen) en bepalende ambtenaren van het ministerie groeit gestaag. In hun gesprek gaven de bestuurders een duidelijk signaal af: de ondergrond speelt in veel maatschappelijke opgaven een sleutelrol. Gebruik makend van natuurlijke processen in de ondergrond kunnen kosten worden vermeden en geld worden verdiend. Daarvoor is het wel nodig om duurzaam om te gaan met de beschikbare hulpbronnen en ondergrondse ruimte. De bestuurders hebben tijdens de bijeenkomst besloten om er gezamenlijk voor te zorgen dat duurzaam gebruik van de ondergrond prominent op de nationale politieke agenda blijft. Daarnaast is in verschillende gebieden nog altijd sprake van grote problemen met bodemverontreiniging, die de economische en ruimtelijke ontwikkeling van het gebied dwars zit. Dit blijft ook op de agenda.

Daarop volgend is in oktober 2012 in samenwerking met het ministerie van Infrastructuur en Milieu, het Uitvoeringsprogramma bodemconvenant en het initiatief Bewust bodemgebruik het sectorbrede congres TerrAgenda georganiseerd, met als thema ‘Ondergrondse verbindingen, bovengrondse coalities’. Hier werden drie manifesten gepresenteerd, door overheid, bedrijfsleven en bodemwetenschappers:

- Schatgraven in de ondergrond. Bestuursagenda voor de ondergrond van Nederland (door vertegenwoordigers van 14 decentrale overheden);
- Manifest duurzaam gebruik bodem en ondergrond. Ondernemersagenda voor nieuw beleid voor bodem en ondergrond (VNO NCW, MKB Nederland, LTO Nederland);
- Beloften van de bodem (SKB, SIKB en Bodem+).

Op TerrAgenda werd tevens het rapport ‘Terra incognita: De waarde van de bodemeconomie’ gepresenteerd van onderzoeksbureaus CE Delft en Tauw. Uit dit rapport blijkt het belang van de bodemsector voor de werkgelegenheid. In 2009 draagt de bodem direct voor 25 miljard euro (5 procent) bij aan het bruto binnenlands product en zelfs voor 75 miljard euro (7 procent) aan de productiewaarde (omzet). In de bodemsector werken 250.000 mensen: 3 procent van de werkgelegenheid.

2.3 Nieuwe samenwerkingen en thema's in 2012

Op basis van ons jaarwerkprogramma 2010-2014 (en de daaropvolgende doorgevoerde bijstellingen door taakstellingen) werkt Bodem+ aan een meerjarige vernieuwing. Enerzijds door uitbreiding en verbreding van het kennisnetwerk en allianties, anderzijds door inhoudelijke kennis- en projectverbreding naar nieuwe thema's in de beleidsvelden ruimte, (grond)water en ecosysteemdiensten. In beide ambities zijn grote stappen in de goede richting gezet, liggen we zelfs vóór op het geschetste ontwikkeltraject uit onze jaarwerkplannen van 2011 en 2012.

In 2012 zijn nieuwe netwerken opgezet en samenwerkingen aangegaan met de Regionale UitvoeringsDiensten io (i.s.m. KennisCentrum InfoMil), het Programma Uitvoering met Ambitie (PUMA), het Informatiehuis Water, diverse themagroepen van de Unie van Waterschappen en het Landelijk GrondwaterRegister, de Werkgroep Stedelijk grondwaterbeheer, GeoNovum en het Kadaster. De contacten met de water- en hoogheemraadschappen via accountmanagement zijn bestendigd. Vooruitlopend op de formele overvaart van Bodem+ naar Rijkswaterstaat zijn we in 2012 al concrete samenwerking aangegaan op zowel activiteiten- als projectniveau.

Daarnaast is Bodem+ in 2012 (deelname aan) diverse nieuwe projecten gestart binnen de thema's grondwater en ruimte. Voorbeelden hiervan zijn het projectsecretariaat van de Structuurvisie Ondergrond, een langere betrokkenheid bij de Structuurvisie Buisleidingen, ons voorzitterschap en inhoudelijke input in het project Juridische helderheid in grondwaterbeheer en start van het project Open Bodems ter beperking van onnodige bodemafdekking en PRISMA-project Bodemverdichting ter preventie van onnodige bodemverdichting.

2.4 Uitvoering wettelijke taken

Bodem+ voert namens het ministerie van Infrastructuur en Milieu enkele wettelijke taken uit. Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal wettelijke besluiten door Bodem+ in 2012. Per 1 januari 2012 is de afvalstoffenbelasting op grond van de Wet belastingen op milieugrondslag afgeschaft. In januari 2012 heeft Bodem+ daarom haar wettelijke taak tot afgifte van Baggerspecieverklaringen beëindigd. De informatievoorziening hierover was helder, in 2012 is geen enkele onnodige aanvraag meer ontvangen. Het grote aantal schorsing erkenningen kwaliteitsborging bodembeheer is nagenoeg volledig het gevolg van faillissementen en bedrijfsbeëindigingen als gevolg van de economische crisis die ook in de bodemsector voelbaar is.

Daarnaast heeft Bodem+ de wettelijke taak tot publicatie van afgegeven Fabrikant-eigenverklaringen op grond van het Besluit bodemkwaliteit. Op peildatum 1-1-2013 bevat deze lijst 15 afgegeven fabrikant-eigenverklaringen. Meer informatie over het de wettelijke taak tot beheer van het Landelijk meldpunt bodemkwaliteit is gegeven in bijlage 3.

In 2012 heeft Bodem+ een advies geschreven om de wettelijke taak Gelijkwaardigheidsverklaring IBC af te schaffen, vanwege de marginale werking van deze regelgeving en mogelijkheid tot deregulering. Dit advies wordt betrokken in het traject tot wijziging van het Besluit bodemkwaliteit.

Overzicht aantal wettelijke besluiten door Bodem+ in 2012.

	Kader	Verleend	Geweigerd	Schorsing	Niet-ontvankelijk
Niet-reinigbaarheidsverklaring grond	Bssa	292	52	-	0
Baggerspecieverklaringen*	Wbm	2	0	-	0
Erkenningen kwaliteitsborging bodembeheer	Bbk	1.151 +961 administratieve aanpassingen	0	74	29
Erkenning Besluit melden bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen	Bmb	2	0	0	0
Gelijkwaardigheidsverklaring IBC	Bbk	0	0	-	0

* Besluiten voor aanvragen om Baggerspecieverklaringen die vóór 1-1-2012 zijn verricht.

2.5 Afronding projecten en taken in 2012

Om de in paragraaf 2.2 genoemde vernieuwingen door te kunnen voeren, zijn in 2012 diverse projecten binnen de bestaande thema's bodemsanering en bodembeheer beëindigd. Bodem+ is en blijft immers een opdracht met een budgettair plafond. Met de beëindiging van de onderstaande activiteiten is ca. 1 fte gemoeid (ca. 3 à 4% van totale formatie) die zijn ingezet op nieuwe thema's:

- Wettelijke taak Baggerspecieverklaringen;
- Publicatie NAVOS-lijsten voormalige stortplaatsen;
- Ondersteuning BUS en ontwikkeling formulier mobiele verontreiniging;
- Impuls Lokaal Bodembeheer 1 (periode 2008-2012);
- Vernieuwing Nederlandse Richtlijn Bodembescherming;
- Afronding en liquidatie van de NV Service Centrum Grond.

3. Klant- en medewerker- tevredenheid(onderzoek)

In 2012 is geen alomvattend klanttevredenheidsonderzoek (KTO) uitgevoerd. Reden hiervoor is dat een dergelijk tweejaarlijks onderzoek nog in het najaar van 2011 is uitgevoerd. In het najaar van 2012 is wel een medewerker-
tevredenheidsonderzoek (MTO) door het ministerie van Economische Zaken uitgevoerd, waar Bodem+ als uitvarende organisatie nog gebruik van heeft gemaakt.

1. Dienstverlening naar primaire doelgroepen (decentrale overheden)

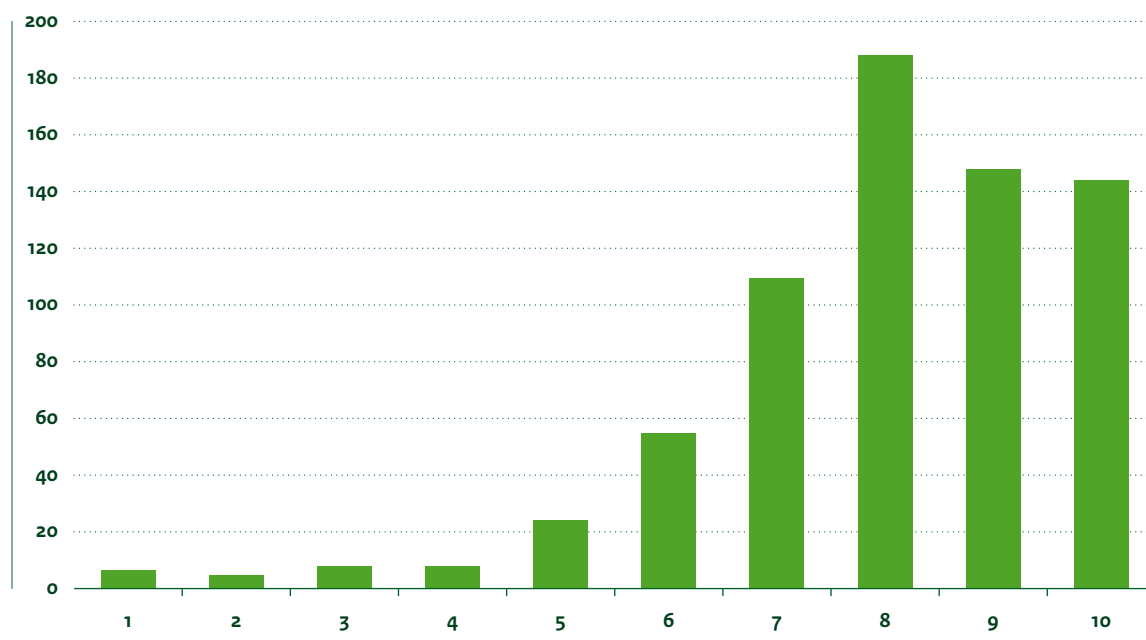
Het klanttevredenheidsonderzoek van oktober 2011 is uitgevoerd door het bureau Marketresponse, waarbij de respondenten zijn bevraagd op een aantal dienstverlenende producten als de website, nieuwsbrieven, praktijkvoorbeelden, etc. Resultaat van dit laatste KTO was een rapportcijfer van 7,5, wat een verbetering vormde tot de metingen in 2009 en 2006.

2. Functioneren Bodemhelpdesk

Bij de bodemhelpdesk wordt de klanttevredenheid continu gemeten, waarbij 15% van de vraagstellers enquêtevragen krijgt voorgelegd. Het gemiddelde cijfer is in 2012 gestegen naar 8,1. Het helpdeskteam is in 2012 versterkt met ervaren adviseurs en inhuur van twee externe consultants met dit mooie resultaat als gevolg. Met name de actualiteit, duidelijkheid en bruikbaarheid van de antwoorden worden door respondenten gewaardeerd. De vindbaarheid van informatie op de website en in FAQ-rubrieken vormt belangrijkste punt van verbetering. Ook tonen deze klanttevredenheidsmetingen dat telefonische vraagbeantwoording hoger wordt gewaardeerd dan beantwoording per email.

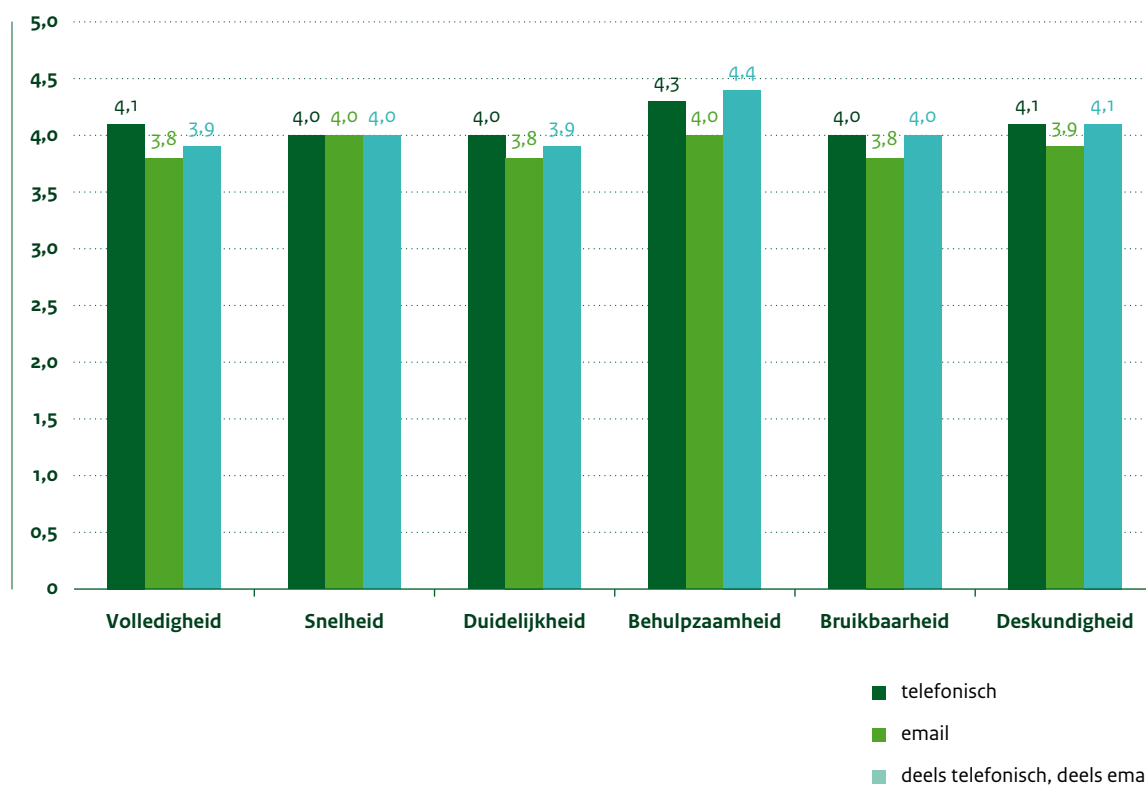
KTO Helpdesk Bodem+ (2012) - algemeen

Zou u de helpdesk aanbevelen in uw netwerk?

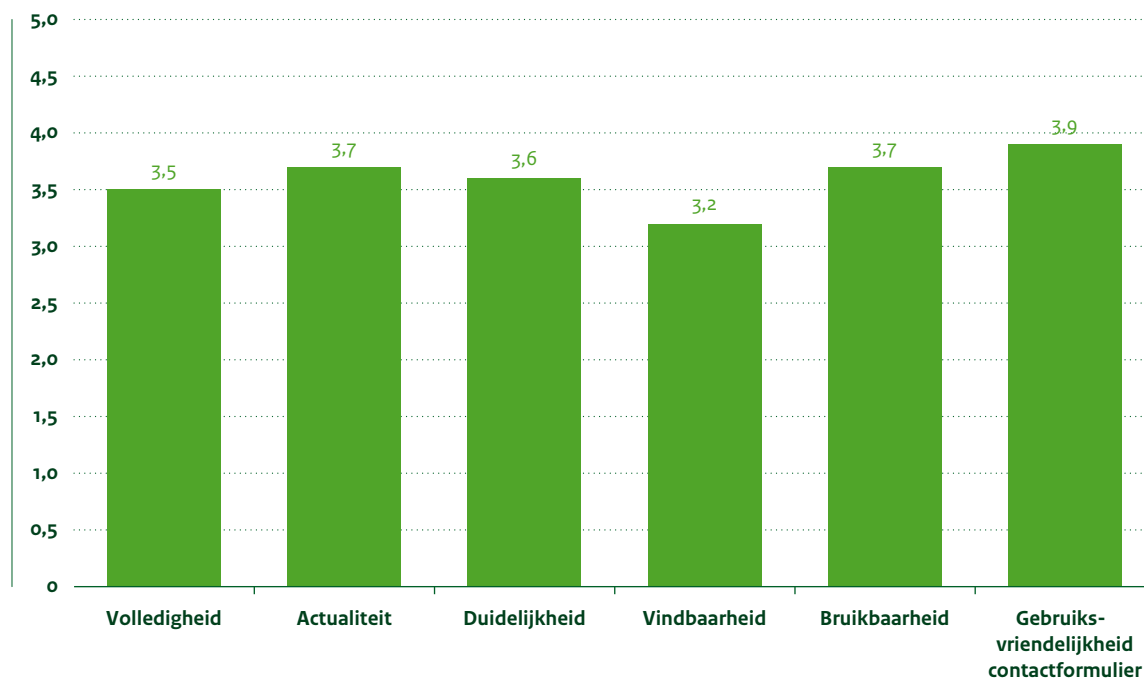
KTO Helpdesk Bodem+ (2012) - algemeen

Beoordeling op 5-puntsschaal

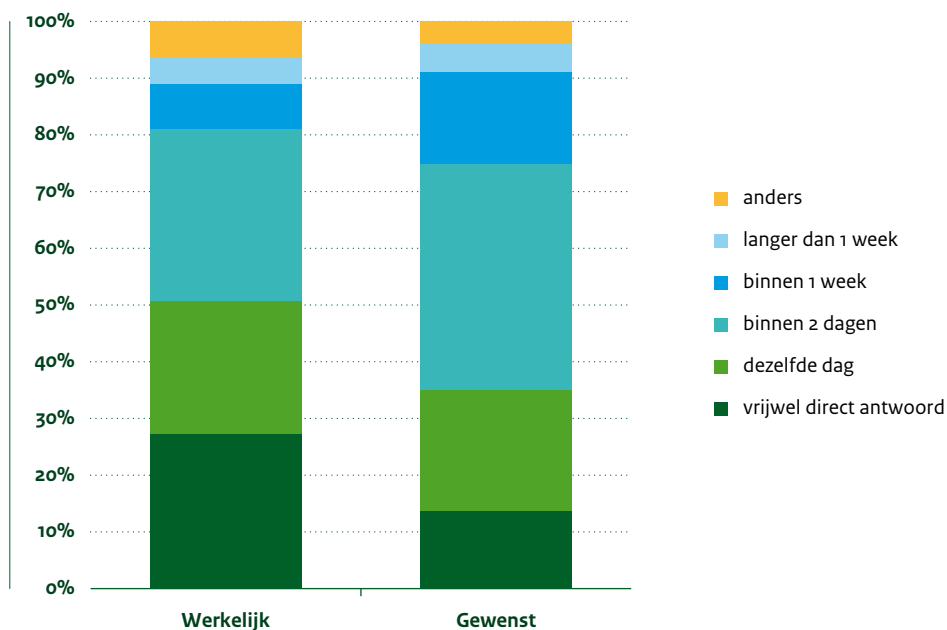

KTO Helpdesk Bodem+ (2012) - website

Beoordeling op 5-puntsschaal

KTO Helpdesk Bodem+ (2012) - beantwoordingstermijn

De termijn van beantwoording is in 2012 verbeterd. Meer dan 50% van de vraagstellers krijgt dezelfde dag antwoord, 81% binnen twee werkdagen en 89% binnen één week. Punt voor verdere optimalisatie is een betere communicatie over de verwachte beantwoordingstermijn naar de vraagsteller indien beantwoording langer dan één week duurt.

3. Bijeenkomsten in het land en BodemBreedAcademie

Ook bij georganiseerde bijeenkomsten in het land en trainingen via de BodemBreedAcademie worden standaard evaluaties uitgevoerd. In 2012 zijn de vier regionale bodemenergie-dagen geëvalueerd. Uitkomst daarvan was dat de gezamenlijke organisatie met het ministerie van IenM met andere partners werd gewaardeerd, deze dagen voor veel decentrale overheden een goede en eerste kennismaking met de nieuwe regelgeving voor bodemenergie vormden en de dagen een rijke oogst aan FAQ's heeft opgeleverd. Deze zijn aansluitend toegezonden aan de deelnemers en gepubliceerd op de website. Op de Schakel-dag in juni 2012 zijn door Bodem+, het Uitvoeringsprogramma bodemconvenant en het ministerie van Infrastructuur en Milieu vijf presentaties verzorgd. De Schakeldag is in het algemeen beoordeeld met een 7,6. De vijf sessierondes en de grote keuze aan onderwerpen kregen een score van 8,5.

Uit het totaal aan onderzoeken is de conclusie dat de dienstverlening van Bodem+ in het algemeen als goed is beoordeeld. De deskundigheid, behulpzaamheid en vriendelijkheid van de Bodemplussers scoren goed. Aandachtspunt is de vindbaarheid van informatie op onze website. Bij de overgang naar Rijkswaterstaat en migratie van de website per 1 januari 2013 is daar een verbeterplan voor opgesteld en rekening mee gehouden.

Overzicht bereikte aantal deelnemers en klantwaardering BodemBreedAcademie in 2012

Cursus	Totaal aantal deelnemers	Aantal verzorgde trainingen	Gemiddeld rapportcijfer	Evaluatie
Cursus Juridische helderheid in het grondwaterbeheer	187	9	7,6	Schriftelijk
NRB (Workshop herziening Nederlandse Richtlijn Bodembeschermende voorzieningen)	526	19	7,3	Schriftelijk
Themabijeenkomst DI-BV	74	2	Vold./goed	Mondeling
Themabijeenkomst AS6800	24	1	Vold./goed	Mondeling
Ecosysteemdiensten- Triple O	10	1	n.n.b	Schriftelijk (nog geen resultaat)
Geologie (introductie in de Nederlandse ondergrond)	40	3	8,0	Schriftelijk
Totaal	861	35		

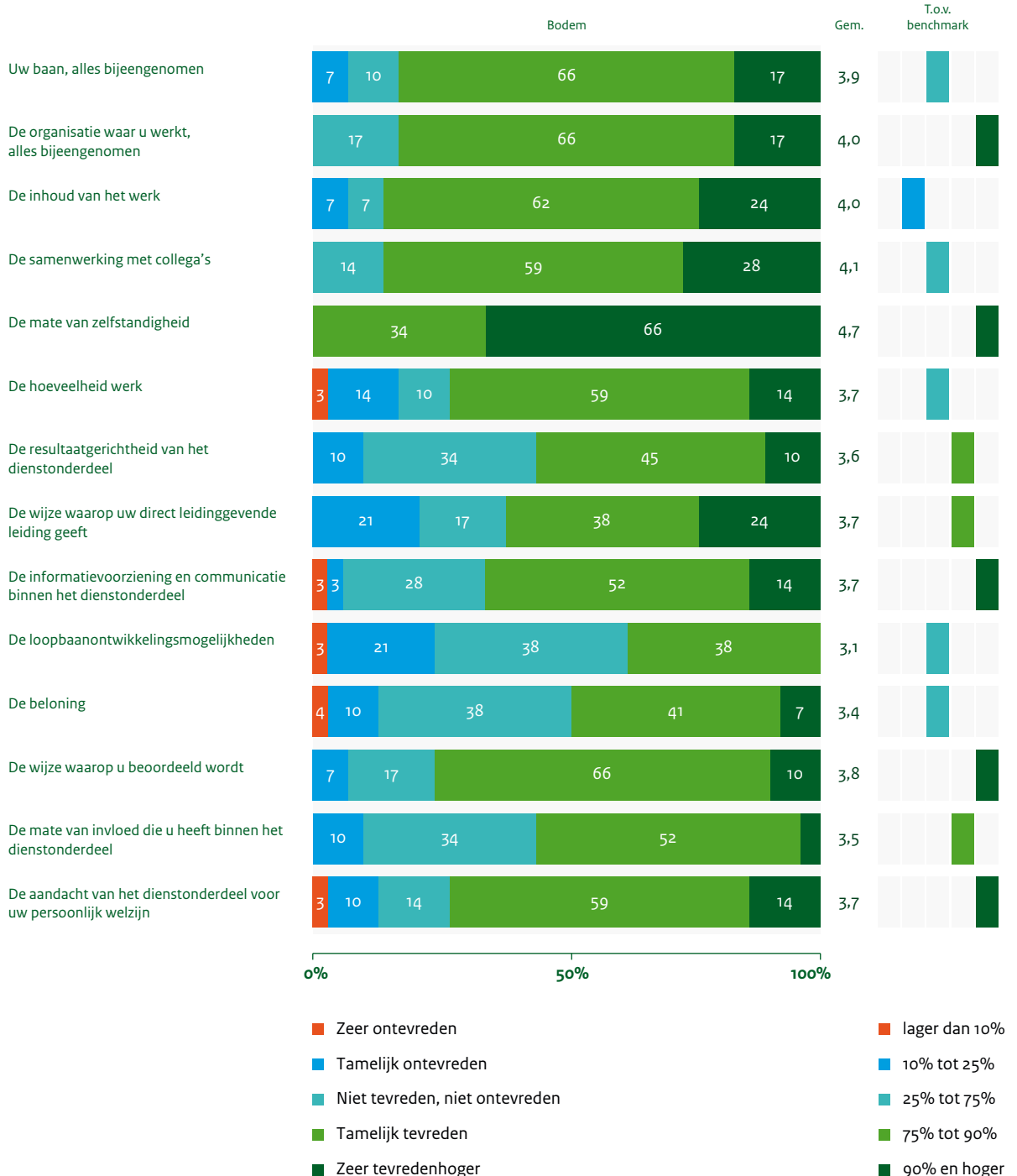
4. Medewerkertevredenheid Bodem+

In oktober-november 2012 is door het ministerie van Economische Zaken een medewerkertevredenheidsonderzoek uitgevoerd, waar Bodem+ als uitvarende organisatie nog gebruik van heeft gemaakt.

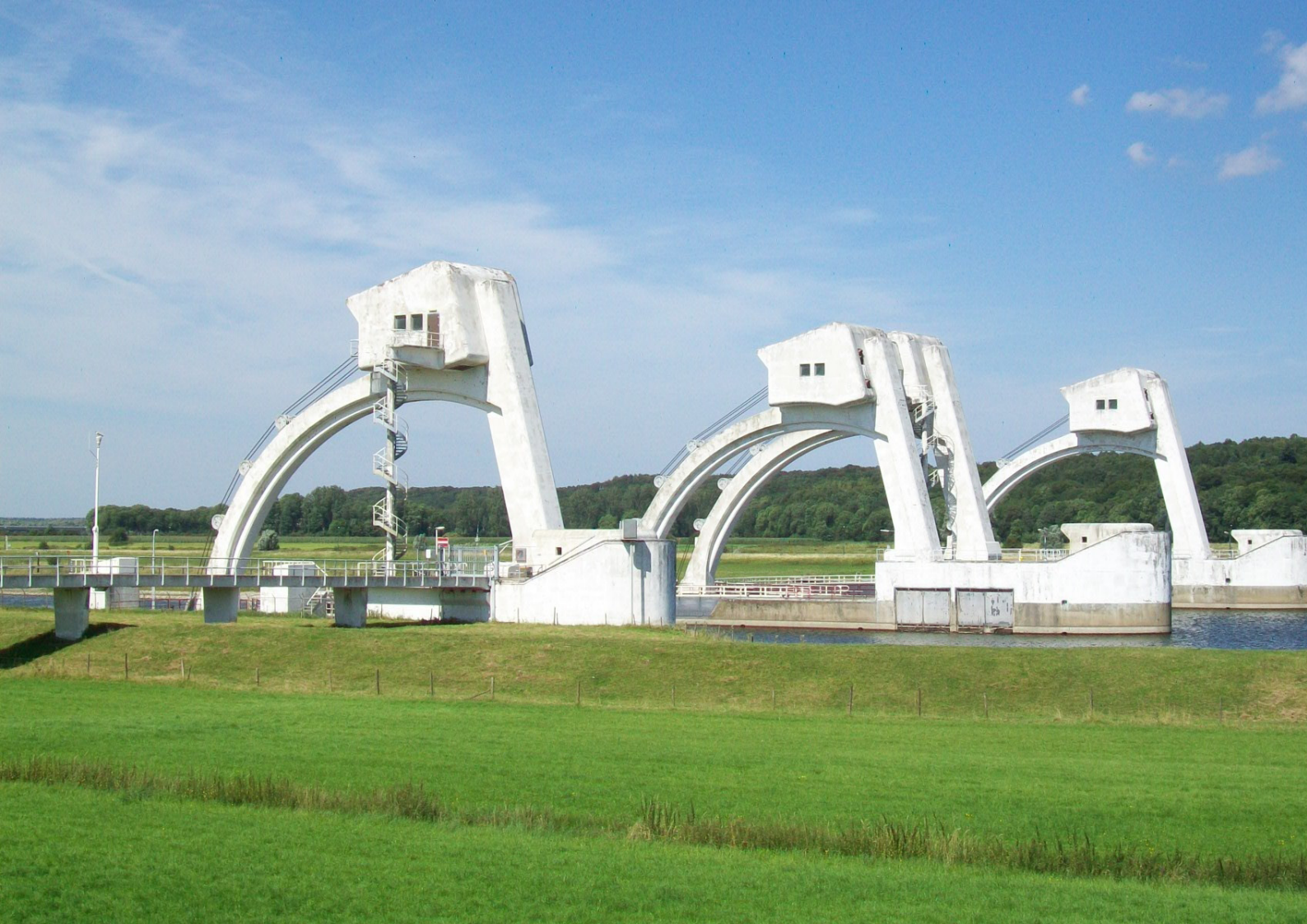
De figuur op de volgende pagina geeft het overzicht van deze medewerkertevredenheid.

Tevredenheid en effecten

Medewerkertevredenheid

Op een schaal van 1-5 scoort Bodem+ gemiddelden van 3,1 tot 4,7 ten aanzien van de verschillende (loop)baan-aspecten, waarmee we tevreden zijn. In 5 van de 14 aspecten bevindt de medewerkertevredenheid zich zelfs bij de beste 10% van de rijksbrede benchmark en 3 van de 14 aspecten bij de beste 25%. Belangrijkste punten van aandacht vormen de loopbaanontwikkelingen en de hoeveelheid werk cq hoge werkdruk.

4. Belangrijkste afgegeven signalen

In 2012 hebben we, met een 6-maandsrapportage, tussentijds aan onze opdrachtgevers gerapporteerd over de voortgang van ons jaarwerkplan. Evenals in voorgaande jaren hebben we dit gedaan aan de hand van signalen die zijn besproken in het opdrachtgeveroverleg. Deze signalen bestonden uit (tussentijdse) resultaten van onze

werkzaamheden, maar ook uit (verbeter)punten vanuit het bodemwerkveld die om aandacht of aanpak vroegen vanuit Bodem+ of haar opdrachtgevers. In het licht van het jaarverslag een weergave van de belangrijkste signalen en opvolging/stand van zaken nu.

Het **G2G project China-Topsoil** fase 1 is in mei 2011 succesvol beëindigd met een final conference in Nanjing. Het betrof een training van de centrale bevoegde gezagen, besluitvormers en kennisinstututen. Daarnaast werd een eerste slag geslagen met het opzetten van bodemkwaliteitsnormen voor China. In het najaar is in fase 2 een training verzorgd voor lokale bevoegde gezagen (drie provincies) waarbij tevens aandacht was voor het uitvoeren van een demonstratie project i.s.m. het Nederlandse bedrijfsleven. Al deze werkzaamheden zijn met externe financiering uitgevoerd.

Het project '**helderheid in grondwater**' laat zien dat de betrokkenheid van de deelnemende overheden en markt zeer sterk is als zij ook medefinancier of ondertekenaar van het initiatief zijn. Het project kent hierdoor groot draagvlak en kan rekenen op goede inhoudelijke input. De uitkomsten van het advies worden in de vorm van een cursus ontsloten aan de doelgroep. Aanbevelingen en conclusies uit het project zijn ingebracht in de werkgroep Wet en Regelgeving van het Uitvoeringsprogramma Bodemconvenant.

<p>Decentrale overheden zijn zich nog onvoldoende bewust van de naderende grootschalige wijzigingen in het omgevingsrecht en de gevolgen daarvan voor de decentrale overheden als het o.a. gaat om de bodemregelgeving. Vanuit Bodem+ is juridische adviescapaciteit vrijgemaakt om te kunnen schakelen tussen het bodemwerkveld, het UP en het programma Eenvoudig Beter (als trekker van het vernieuwen van het omgevingsrecht).</p>	<p>Na een vierjarige samenwerking op het gebied van bodem en grondwater met het Roemeense ministerie van Milieu komt Nederland nu in aanmerking voor een tender van 4.5 miljoen euro voor het opzetten van een landsdekkend beeld en bodembeleid. Dit is een klus voor RIVM, Bodem+ en het Nederlandse bedrijfsleven. Begin 2013 zal hier meer duidelijkheid over komen.</p>
<p>De kennisagenda bodem en ondergrond is afgerond en er is een advies van de Technische Commissie Bodembescherming (TCB) om de kennisinfrastructuur voor de nieuwe thema's te versterken. Instrumenten als de ILB en het Expertisenetwerk bodem en ondergrond worden kansrijk genoemd. Met de ILB-2 in 2012 wordt een vervolg gegeven aan verbreding van bodemthema's. Het is in deze tijd van krimp bij de overheid lastig ruimte van de overheden te vinden om inzet te plegen in zaken als verbetering van het Bbk en diverse werkgroepen in de projecten van het Uitvoeringsprogramma Bodemconvenant. Echter voortgang in deze dossiers is deels wel afhankelijk van de inzet van uitvoerende partijen en de opdrachtgevende en toezichthoudende overheid.</p>	<p>Het aantal lokaal georganiseerde initiatieven in het beleidsveld bodem is zo hoog dat het gemeenten met de beste wil van de wereld niet meer lukt om overal afvaardiging te sturen. Voorbeeld diverse inhoudelijke workshops en trainingen, Keizerskroonsessie, dagen van initiatief Bewust Bodemgebruik. Verdere onderlinge afstemming en betere integratie is nodig. De eerste stappen die vanuit Bodem+ zijn gezet, bestaan uit het beter gebruik maken van bestaande initiatieven (Schakeldag, Bodembreed, SIKB en SKB congres) en hier met actuele thema's op aan haken.</p>
<p>De fiscale agenda van het Kabinet koerste halverwege 2011 op het generiek op nul stellen van de afvalstoffenbelasting. Hiermee ontstond voor Bodem+ de mogelijkheid om de wettelijke taak van baggerspecieverklaringen (o.b.v. de Wbm) af te schaffen (omvang 0,75 fte / jr). In overleg tussen Bodem+ en het ministerie van Financiën is e.e.a goed afgestemd en is deze taak per 1-1-2012 komen te vervallen. Deze afschaffing betekent geen verlies aan milieuhygiënische sturing op baggerstromen, de taak is uitsluitend fiscaal van aard.</p>	<p>De verkenning door de begeleidingscommissie BUS om de reikwijdte van het BUS (incl. regeling) te vergroten en verdergaand te vereenvoudigen, is afgerond. Voorstellen voor aanpassing van de RUS per 1 juli 2011 en 1 april 2012 en BUS per 1 juli 2012 zijn uitgewerkt door IenM. In samenspraak met vertegenwoordigers van de uitvoeringspraktijk zijn sterk vereenvoudigde en gebruiksvriendelijke digitale BUS-formulieren ontwikkeld, die de handmatig invulbare pdf-formulieren en minder gebruiksvriendelijke huidige software vervangen.</p>
<p>De accountmanagers hebben hun focus dit jaar verlegd naar de nieuwe netwerken van waterschappen en kwartiermakers van de Regionale UitvoeringsDiensten (RUD's). Hierdoor worden het netwerk en de vragen en signalen die Bodem+ bereiken breder van aard.</p>	<p>In 2012 is in drie pilots kennis en ervaring opgedaan met de methodiek van ecosysteemdiensten. Het betreft het biosciencepark in Leiden, het havengebied in Culemborg en het veenweidegebied in het Groene Hart. De opgedane kennis wordt in 2012 verder ingebracht in ILB-2.</p>
<p>Bodem+ signaleert in toenemende mate export van ernstig verontreinigde grond voor toepassing in Duitsland en België (met ruimer hergebruikskader). Overleg tussen beleidsverantwoordelijken binnen IenM (DP, LOK, voormalig ministerie VenW) en Bodem+ leert dat uitvoer voor nuttige toepassing is toegestaan, ook al vindt de toepassing in het buitenland plaats onder minder strenge (Bbk) normen. Juridische aanpak is onmogelijk en afspraken hieromtrent maken binnen een convenant worden niet haalbaar geacht. Vanuit het argument van zorgvuldig opdrachtgeverschap zal Bodem+ sanerende overheden vraaggestuurd adviseren dergelijke grond te laten bewerken in Nederland. Hieromtrent zal overleg plaatsvinden met de branchevereniging Nederlandse Vereniging van Procesmatige Grondbewerkers (NVPG).</p>	<p>Bodem+ heeft haar voorlichting inmiddels geïntegreerd in lopende externe bijeenkomsten en stuurt actief dat andere organisaties dit ook doen (met kostenreductie als gevolg). Enkele voorbeelden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Integrale voorlichting M&L op Schakeldag; • Bodem+presentaties op NEN-bodemdag; • Bodem+presentaties in Expertisecentrum Bodem van Rijkswaterstaat Waterdienst; • Combineren SKB-congres met Dag van Kennis initiatief Bewust Bodemgebruik • Combineren tweede Kennisconferentie Ondergrond met BodemBreed;
<p>Het vernieuwde Bodemloket 2.0 is in april live gegaan. In de eerste week zijn enkele storingen opgetreden, maar die zijn adequaat verholpen. De database achter de website is een eerste stap naar het informatiebeheer van de toekomst, waarbij verschillende informatievragers centraal hun informatie kunnen vergaren, in plaats van bij alle individuele gemeenten en provincies te hoeven shoppen. Door een nieuwe release van bodemloket hebben zich nieuwe gebruikersongemakken voorgedaan. Hiervoor is een verbetertraject in gang gezet.</p>	

5. Bezuinigingsopgave en financiën werkprogramma Bodem+

5.1 Bezuinigingsopgave

Na de start in 2010 is ook in 2012 een forse bijdrage geleverd aan het realiseren van een bezuiniging van 6 miljoen euro ten opzichte van het vastgestelde werkprogramma 2010-2014. Deze te realiseren bezuiniging tot eind 2014 bestaat op hoofdlijnen uit:

- een verdere reductie van het Bodem+apparaat met 3,5 fte (besparing t/m 2014 circa 1,4 miljoen euro);
- vermindering van uitgave van projectmiddelen, onder andere door verdere reductie van de inzet van de Landsadvocaat op adviestaken, benutting van EU-raamcontract adviesdiensten en een grotere eigen inzet vanuit onze doelgroep bij het ontwikkelen van instrumenten (besparing t/m 2014 circa 4,4 miljoen euro);
- invorderen door bijv. leges op verklaringen baggerspecie en 0900 nummer helpdesk, nader te onderzoeken (besparing t/m 2014 circa 0,2 miljoen euro). Door het vervallen van de wettelijke taak Baggerspecieverklaringen per 1-1-2012 is er voor gekozen deze bezuiniging in te vullen door de onderuitputting op de apparaatsgelden over 2011.

De opdrachtverlening is begin 2012 op de bezuinigingsafspraken aangepast. In 2012 zijn we op budget gebleven, waarmee de afgesproken bezuiniging is gerealiseerd. Een overzicht van de afgesproken bezuiniging op het werkprogramma en de realisatie tot op heden is weergegeven in onderstaande tabel.

Jaartal	Budget	Budget na	Realisatie		
	Werkprogramma 2010-2014	afgesproken bezuiniging	apparaat	projectmiddelen	totaal
	(apparaat + middelen)	(apparaat + middelen)			
2010	€ 8.654.824	€ 8.024.000	€ 5.084.413	€ 2.742.248	€ 7.826.661
2011	€ 8.008.850	€ 6.622.584	€ 4.437.520	€ 1.938.000	€ 6.375.520
2012	€ 7.915.714	€ 6.777.754	€ 4.509.529	€ 2.289.000	€ 6.798.529
2013	€ 7.450.425	€ 6.386.502			
2014	€ 7.589.557	€ 6.156.700			
inverdiene		-€ 200.000			
Ntb-overig		-€ 148.170			
Totaal	€ 39.619.370	€ 33.619.370	Totaal t/m 2012		€ 21.000.710

5.2 Financiën

In bijlage 5 zijn de financiële overzichten opgenomen van de personele inzet van Bodem+ gedurende het jaar (apparaatskosten), besteding van projectmiddelen (verplichtingen) en de uitgegeven kasgelden. Uitgaande van de ambities en verdeling van mensen en middelen, zoals we deze in ons Jaarwerkplan 2012 hebben vastgelegd, heeft op een aantal projecten een significante afwijking van onze inzet in personele of financiële zin plaatsgevonden:

- In algemene zin is sprake van een onderuitputting op de inzet van Bodem+ adviseurs (apparaatskosten). De reden hiervoor is dat de in 2012 ontstane vacatures niet konden worden ingevuld binnen de kaders die vanuit Agentschap NL en het ministerie van Economie Landbouw & Innovatie golden. In plaats hiervan is op een aantal taken (helpdesk, wettelijke taken) een groter beroep gedaan op tijdelijke inhuur vanuit projectmiddelen. De onderuitputting op "apparaatskosten" is derhalve gecompenseerd met een overschrijding op de projectmiddelen.
- De personele inzet op ondersteuning van het Uitvoeringsprogramma bodemconvenant, met name in de werkgroepen Spoed, Ondergrond en gebiedsgericht Grondwaterbeheer was in 2012 hoger dan gepland. Reden voor de extra inzet op Spoed is het extra inwerken van een nieuwe medewerker op dit onderwerp. Reden voor de extra inzet op gebiedsgericht werken en ondergrond is dat ook Bodem+ zelf hier extra initiatieven

op heeft ondernomen en extra inzet op heeft gepleegd in verband met de gewenste verbrede oriëntatie.

Deze thema's zijn door Bodem+ in samenspraak met het Uitvoeringsprogramma van het bodemconvenant uitgevoerd.

- De inzet op de verbredingsthema's Ruimte en Water is lager geweest dan beoogd, desondanks zijn goede stappen gezet in beide thema's die in 2013 een verder vervolg zullen krijgen.
- Implementatie van het Wijzigingsbesluit bodem-energiesystemen is in 2012 uitgesteld tot juli 2013. Om deze reden is een minder grote inspanning op dit dossier gepleegd.
- Op een tweetal deelprojecten onder "Uitvoeringskwaliteit in de bodemketen" is een verminderde inzet gepleegd. Voor de Kwaliteitsimpuls Wbb zijn door een vacature minder visitaties uitgevoerd vanuit begeleiding door Bodem+ maar heeft SIKB een grotere inzet gepleegd. Op het gebied van ondersteuning van Toezicht en Handhaving is ingezet op het Platform Toezicht Bodembeheer in combinatie met de taskforce toezicht en handhaving vanuit het Besluit bodemkwaliteit.
- Voor Milieuaansprakelijkheid is op een aantal zaken nog behoorlijke aanvullende inzet verricht door de Landsadvocaat om tot afsluiting te komen en de actieve werkvoorraad is verder teruggebracht. De beoogde projectmiddelen zijn hierbij overschreden. De opbrengsten van onze inzet op milieuaansprakelijkheid zijn in paragraaf 5.3 gepresenteerd.

- In de regionale en nationale samenwerking is door o.a. accountmanagers veel samenloop gezocht met de impuls lokaal bodembeheer-2, de bijeenkomsten via het Uitvoeringsprogramma en diverse platforms/schakeldagen. Hierdoor zijn de geplande dagen voor kennisoverdracht efficiënter ingezet en derhalve niet volledig benut.
- Voor wat betreft programmabeheer heeft eind 2012 een verdere krimp plaatsgevonden op de ondersteuning door het secretariaat. Dat desondanks een overschrijding heeft plaatsgevonden heeft te maken met de ingezette capaciteit vanuit het management op de overgang naar RWS. In eerste instantie was de inzet beoogd voor de overgang van alleen Bodem+, vanaf april is een zwaarder proces gaan lopen waarbij RWS Leefomgeving met meerdere onderdelen van AgentschapNL is “uitgevaren”.

5.3 Opbrengsten

Binnen onze wettelijke taak Milieuaansprakelijkheid was ook in 2012 sprake van opbrengsten, in die zin dat deze rechtstreeks op de rekening van het ministerie van Infrastructuur en Milieu worden gestort. In 2012 waren deze opbrengsten:

- Tijdens een comparitie van partijen in januari 2012 is er een einde gekomen aan een langdurige procedure die liep in verband met een bodemverontreiniging te Rotterdam. Tijdens deze comparitie is er een schikking getroffen met de wederpartij ten bedrage van € 160.000. De wederpartij was de Staat bovendien nog een ander bedrag verschuldigd uit een procedure in eerste aanleg. In februari 2012 heeft de wederpartij een bedrag van € 936.089,10 aan de Staat betaald.
- In februari 2012 is een schikking ten bedrage van € 700.000 getroffen met de wederpartij met betrekking tot 7 verontreinigde polders in de provincie Zeeland. Hiermee komt een einde aan een langslpende kostenvehaalzaak die voor de Dekkerspolder al sinds 1989 liep.

Op de bovenvermelde bedragen uit de schikkingen en vonnissen worden meestal afspraken gemaakt over wijze en stramien van betaling. Deze staan dus los van opbrengsten die in een jaar concreet op de rekening van het ministerie van Infrastructuur en Milieu worden bijgeschreven.

In het dossier Tynaarlo, dat ook vanaf 1986 liep, is via onderhandeling met de wederpartij tot een afronding gekomen. Op 5 december 2012 is de bodemsanering van start gegaan.

Verder heeft de gemeente Rotterdam met hulp van Bodem+ een zaak afgesloten, de opbrengsten van € 250.000 zijn ten goede gekomen aan de gemeente. Deze zaak liep al vanaf begin jaren '90. In Noord-Brabant is in de zaak Vosdonk, met medewerking van de inzet van de landsadvocaat, de overeenkomst voor gebiedsgerichte aanpak met de veroorzakers gesloten.

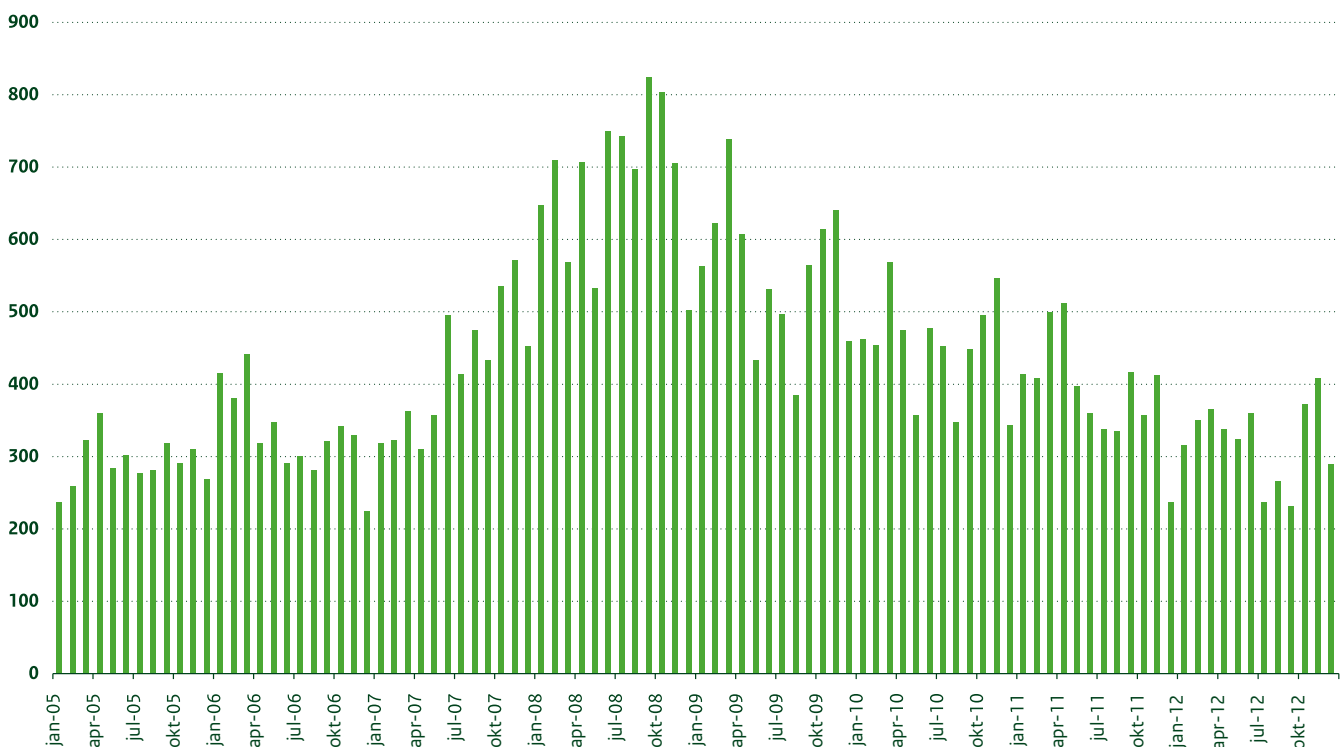
Tot slot zijn in 2012 een aantal dossiers via een scan gesloten vanwege de te kleine kans op opbrengsten, dan wel omdat de mogelijk opbrengsten niet in verhouding staan tot te maken kosten. De huidige werkvoorraad is nog circa 20 zaken en een beperkt aantal stuitingen.

Bijlage 1: Bodemhelpdesk

Sinds 2011 is de Bodemhelpdesk van Bodem+ tevens ingericht als helpdesk voor het Expertisenetwerk Bodem en Ondergrond en dus ingericht op vragen over producten van SKB, SIKB, RIVM en TCB. De bodemhelpdesk verwerkt ook de vragen aan het bodemloket.nl

In 2012 zijn 3.933 vragen aan de bodemhelpdesk gesteld. Dat zijn er minder dan in 2011 toen 4.689 vragen werden gesteld. De daling van het aantal vragen na de forse piek in het jaar 2008, toen het Besluit bodemkwaliteit en het Activiteitenbesluit in werking traden, heeft zich dus verder doorgezet. De vigerende bodemwet- en regelgeving raken bekend en geïmplementeerd.

Aantal vragen Bodemhelpdesk (periode 2005-heden)

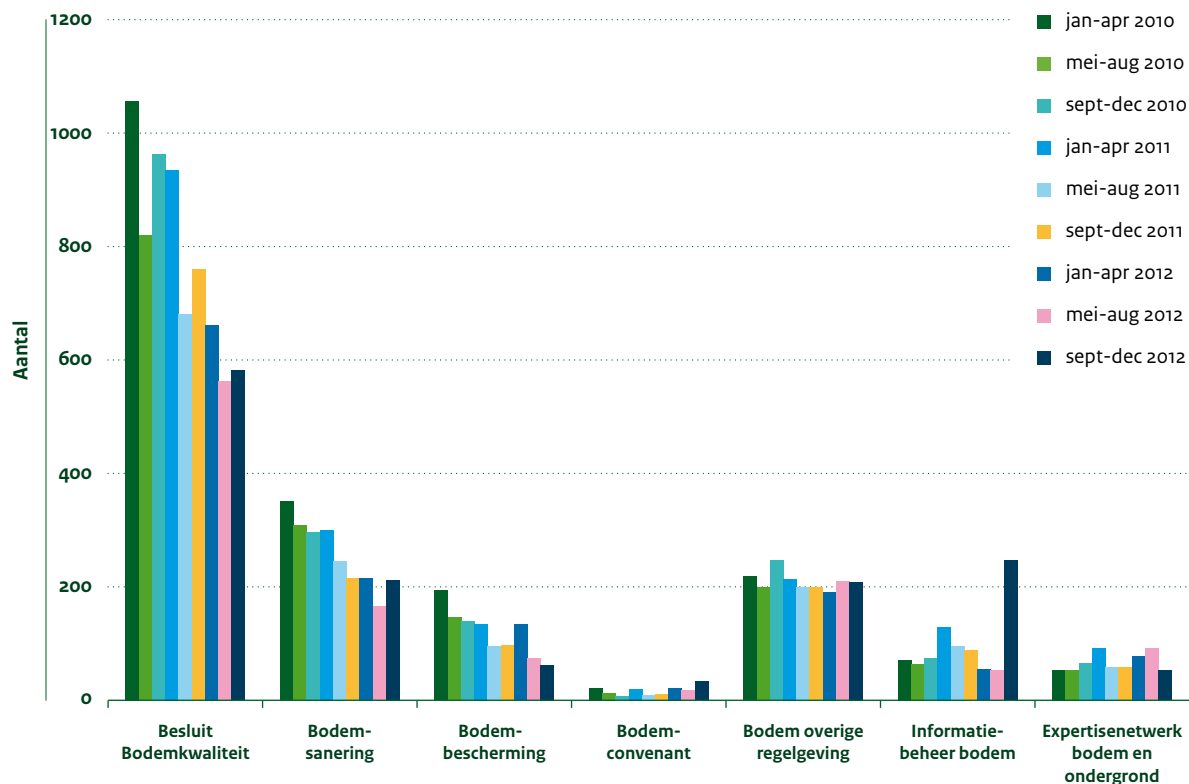

Net zoals de voorgaande vier jaren zijn ook in 2012 de meeste vragen over het Besluit bodemkwaliteit (47%) gesteld, maar verhoudingsgewijs minder dan voorgaande jaren. Daarna volgen de categorieën Bodemsanering en Bodem overige regelgeving met beide 15% van het aantal vragen. Het aantal vragen over bodeminformatiebeheer is toegenomen als gevolg van de lancering van de vernieuwde website www.bodemloket.nl in de maand november. Steeds meer vraagstellers weten de helpdesk te vinden voor

vragen over Beoordelingsrichtlijnen en protocollen die door SIKB beheerd worden. Deze vragen worden deels door Bodem+ en deels door SIKB afgehandeld. In de tweede helft van 2012 is het aantal vragen over bodemenergie toegenomen. Dit als gevolg van de aanstaande inwerkingtreding van de AMVB bodemenergie per 1 juli 2013 en de regiobijeenkomsten bodemenergie die in september 2012 hebben plaatsgevonden.

Categorie	2009	2010	2011	2012
Besluit bodemkwaliteit (incl. kwalibo)	59%	53%	52%	47%
Bodembescherming	8%	9%	7%	7%
Informatiebeheer	3%	4%	7%	9%
Bodemsanering	17%	18%	16%	15%
Bodemconvenant (o.a. bodemenergie)	-	1%	1%	2%
Bodem overige regelgeving	17%	12%	13%	15%
Expertisenetwerk bodem en ondergrond (o.a. vragen over Beoordelingsrichtlijnen en normdocumenten SIKB)	-	3%	4%	5%

Ontwikkeling aantal en soort vragen Bodemhelpdesk (2010-2012)

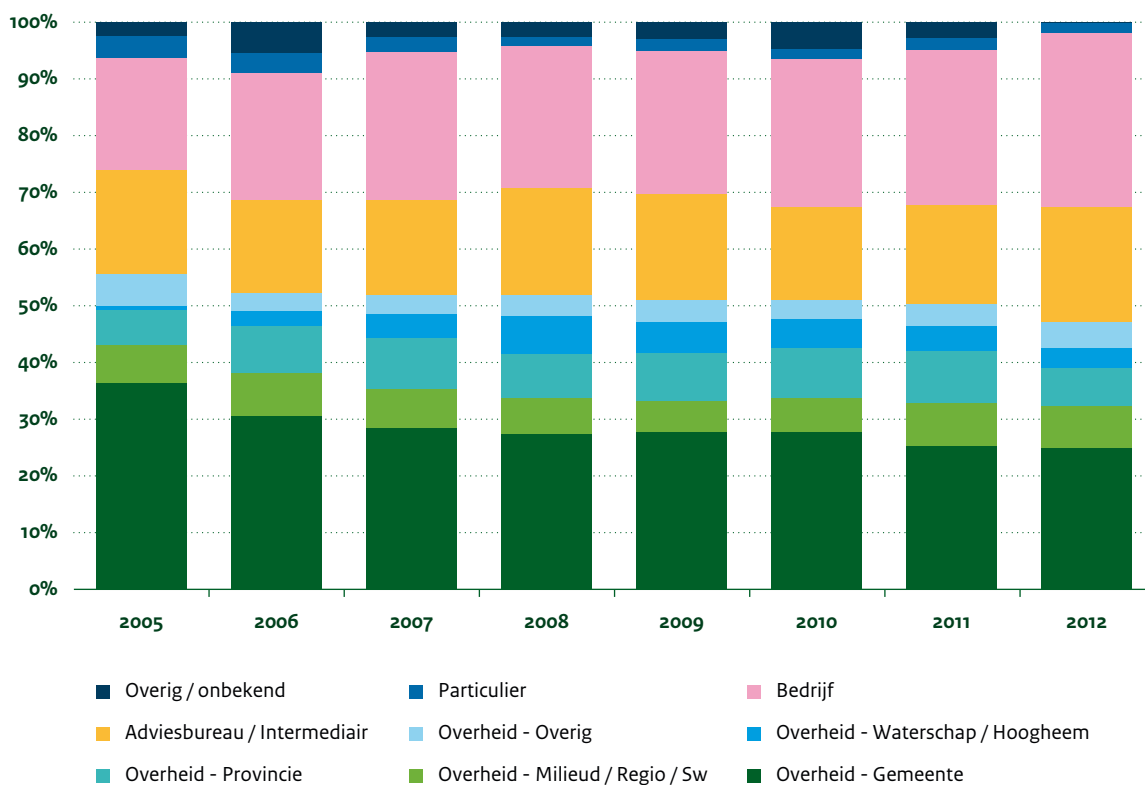

In 2012 is 85% van de vragen afgehandeld door het eerste lijns-team, bestaande uit zes adviseurs van Bodem+ en twee ingehuurd adviseurs van een milieuadviesbureau.

De overige vragen zijn afgehandeld door andere tweede lijns-specialisten binnen Bodem+ of daarbuiten (met name SIKB, RIVM en Rijkswaterstaat).

59% van de vragen is digitaal (via webformulier of per e-mail) binnengekomen. Dit is een lichte toename ten opzichte van 2011. Ruim 47% van de vragen is afkomstig van overheidsorganisaties, waarvan weer iets meer dan de helft gesteld is door gemeenten. De lichte stijging van het aandeel vragen door het bedrijfsleven is veroorzaakt door extra vragen over de website van bodemloket, met name door makelaars en adviesbureaus, en extra geregistreerde vragen over aanvragen voor verklaringen van niet reinigbaarheid verontreinigde grond (voorheen niet geregistreerd).

Herkomst vragen per doelgroep (Bodemhelpdesk 2005-2012)

Bijlage 2: Richtlijn herstel en beheer (water) bodemkwaliteit

Het bezoek aan de website bodemrichtlijn.nl lag in 2012 ruim een factor 6 hoger dan in 2011 (68.685 versus 11.017); en een factor 3 hoger dan in 2010. Het aantal bezoekers lag eveneens ruim een factor 6 hoger dan in 2011 (53.312 versus 8.008). Er zijn 33% meer pagina's bekeken dan in 2011 (190.532 versus 143.022), zie figuur op de volgende pagina. Het gebruik is vooral toegenomen door het nieuwe onderdeel 'Bouwstoffen en afvalstoffen' van Rijkswaterstaat.

Uitbreidingen/actualisaties in 2012

De volgende uitbreidingen zijn in januari 2012 live gezet:

- Digitalisering Leidraden Bouwstoffen en afvalstoffen van Rijkswaterstaat: circa 285 nieuwe topics (over 63 bouwstoffen en afvalstoffen) en 30 nieuwe (afval) beleidsbladen, zie Bouwstoffen en afvalstoffen. Opzet:
 - Constructieve eigenschappen;
 - Per Bouw-/afvalstof:
 - Eigenschappen;
 - Bouwstoffase;
 - Afvalstoffase;
 - (Processchema).

Met dit deelproject is de samenwerking met Rijkswaterstaat versterkt;

- Verbinding NTA 5755+BUM met zoekapplicatie onderzoekstechnieken.

Per vraagstelling uit de NTA en BUM is aangegeven met welke onderzoeksvraag(en) uit (onderdeel 2 van) de zoekapplicatie deze overeenstemt.

Met de zoekresultaten van de zoekapplicatie kan vervolgens een verdere analyse worden uitgevoerd naar de geschiktheid van de technieken voor de specifieke situatie of mogelijke combinaties met andere technieken.

De onderzoeksvraag 'dikte drijfslaag' is toegevoegd aan de zoekapplicatie.

De aandacht in 2012 was daarna vooral gericht op de ontwikkeling van BodemVizier en verbeteringen voor het technisch beheer van de bodemrichtlijn.

BodemVizier

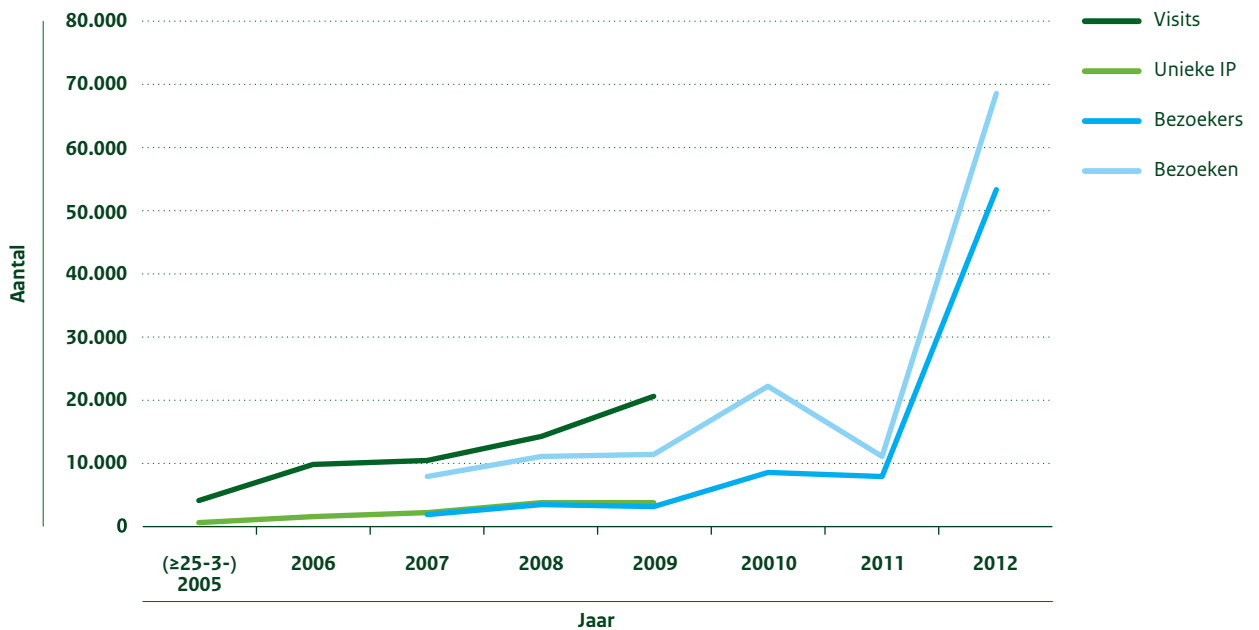
Professionals die informatie zoeken over de bodem, de ondergrond en gebiedsontwikkeling, kunnen vanaf juli 2012 gebruikmaken van een nieuw zoekinstrument. Op de website vizier.bodemrichtlijn.nl zijn rapporten, handreikingen, praktijkvoorbeelden en andere bodemdocumentatie samengebracht. Deze zoekmachine geeft voor specifieke situaties (handelingen) aan welke bestaande informatie nuttig is. De zoekmachine ontsluit ook de 'Instrumenten in de bodemsaneringsketen'. BodemVizier is gemaakt in samenwerking met het RIVM in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Milieu.

Technisch beheer

In 2012 zijn de volgende verbeteringen in het technisch beheer en gebruiksgemak van de bodemrichtlijn.nl gerealiseerd:

- Filter vanuit NTA-tabel doorgeven aan Applicatie-zoeken-naar-onderzoekstechnieken;
- Uitbreiden functionaliteit begrippenlijst: met zoeken op het begrip zelf;
- Uitbreiden zoekfilters met de hoofdtakken uit de inhoudsopgave en met fasering;
- Indexeren externe websites (Soilpedia, Rijkswaterstaat Leefomgeving, SIKB) t.b.v. uitgebreid zoeken;
- Contactformulier;
- Koppeling met Google Analytics;
- Opschonen Linkmanagertabellen;
- Verticale tekst in tabellen ondersteunen;
- Inrichten previewsite en beveiligen met username en wachtwoord.

bodemrichtlijn.nl

Jaar	OS Unieke IP	MS/GA Bezoekers	OS Visits	MS/GA Bezoeken	OS Pageviews	MS/GA Weergaves	OS Topics	MS/GA Titels
(≥25-3-)2005	647		4.046		48.295		2.171	
2006	1.561		9.956		93.866		2.332	
2007	2.069	1.858	10.364	8.069	119.650	77.276	2.633	3.471
2008	3.728	3.343	14.357	11.110	309.715	158.569	4.377	2.669
2009	3.714	3.113	20.598	11.540	319.906	111.226	4.048	2.670
2010		8.663		22.259		234.063		2.893
2011		8.008		11.017		143.022		3.247
2012		53.312		68.685		190.532		3.116
2012/2011		6,66		6,23		1,33		0,96
OS:	Oude statistiek							
MS:	Knowmax MagmaStats							
GA:	Google Analytics							

Bijlage 3: Landelijk meldpunt bodemkwaliteit

Aanpassing meldsysteem

In december 2012 is het meldpunt aangepast. Met ingang van 1 januari 2013 is het mogelijk om ook een Regionale uitvoeringsdienst als bevoegd gezag te selecteren. De uitvoeringsdiensten (milieudiensten) zijn nu ook zichtbaar in het telefoonboek van het meldpunt. De beheerfunctie voor de meldkamer is uitgebreid. De meldkamer kan nu per bevoegd gezag aangeven of deze moet worden getoond in het selectiemenu.

Meldkamer

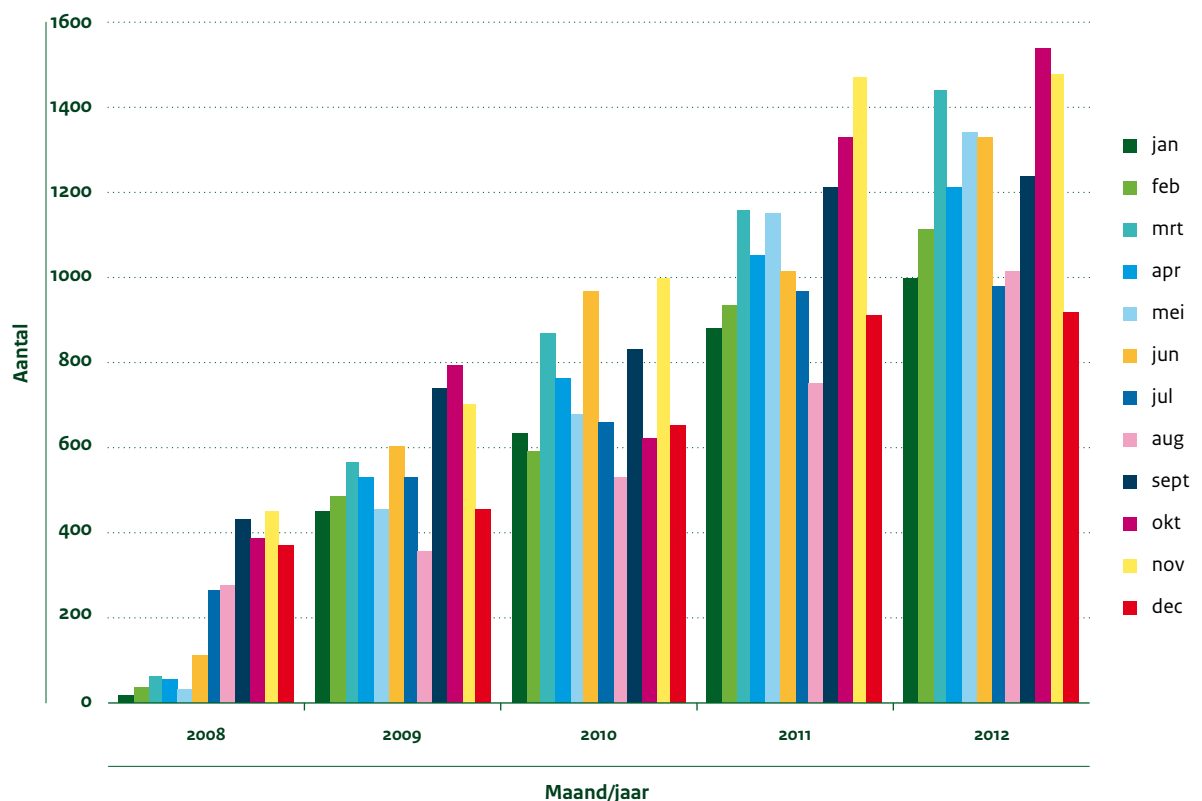
Het totale aantal meldingen in 2012 is toegenomen in vergelijking tot 2011. De meeste meldingen (98%) worden

elektronisch verzonden. Het aantal schriftelijk meldingen is licht afgenomen ten opzichte van 2011.

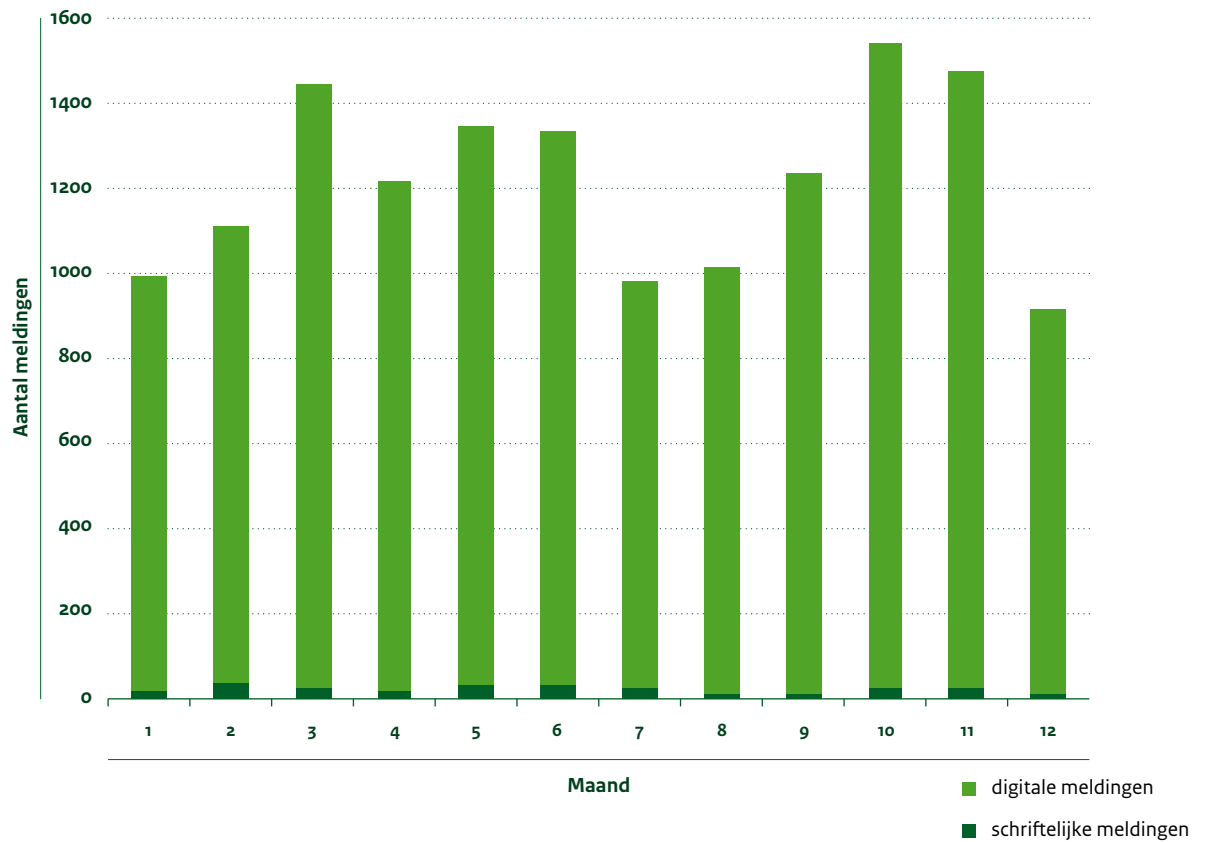
Het gebruik van het meldpunt is verder toegenomen. In 2012 hebben 1.072 nieuwe melders een (hoofd)account aangeemaakt. Ondanks de toename van het aantal gebruikers en de toename van het aantal meldingen, neemt het aantal vragen van gebruikers af.

Een groot deel van de vragen voor de meldkamer (27 %) heeft betrekking op het aanvragen van een account of van gebruikers die hun inloggegevens kwijt zijn. In 2012 zijn 709 vragen gesteld. In 36 gevallen is ondersteuning gevraagd bij de beheerder.

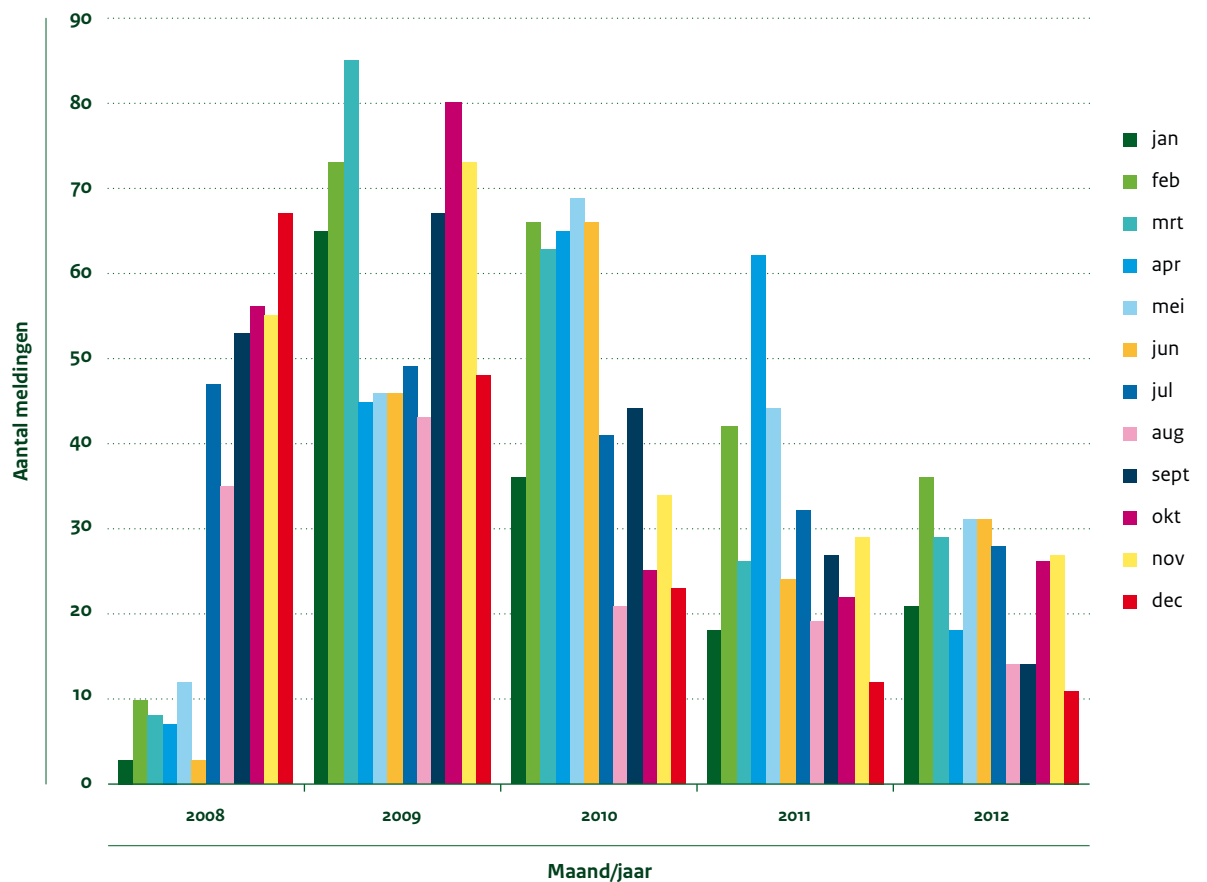
Aantal meldingen 2008-2012

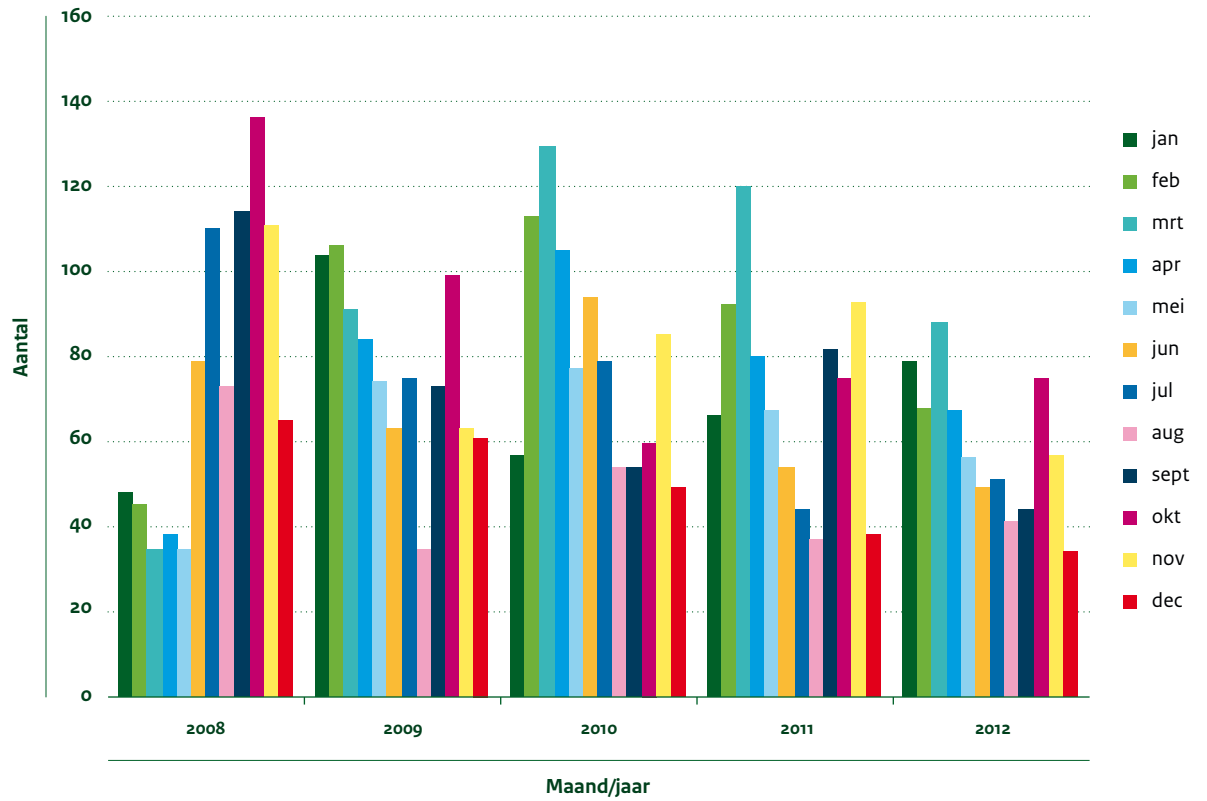
Overzicht schriftelijke meldingen 2012

Aantal meldingen 2008-2012

Topdesk Aantal vragen 2008-2012

Bijlage 4: Bodemloket

In 2012 werd Bodemloket.nl dagelijks bezocht door circa 500 à 600 individuele bezoekers (met name makelaars, taxateurs en burgers). Dit is vergelijkbaar met het aantal bezoekers in de tweede helft van 2011, maar minder dan in 2009 en 2010 met dagelijks circa 1.000 bezoekers. Over december 2012 zijn geen statistieken bekend in verband met lancering van een nieuwe website en nieuwe cookierichtlijnen.

De ontwikkeling van het aantal individuele bezoekers aan bodemloket is toe te schrijven aan:

- Door de laagconjunctuur is de woningmarkt in 2011 en 2012 op slot gegaan. Minder woningtransacties betekenen minder bezoeken aan bodemloket.nl.
 - In november 2012 is een piek zichtbaar in het bezoek van de website. Reden hiervoor is de piek in vastgoedtransacties eind 2013 door gewijzigde fiscale regels in 2013. Hierdoor hebben veel taxateurs en makelaars de website eind 2012 bezocht;
 - In 2012 werd bodemloket.nl bezocht door circa 45.000 unieke bezoekers, waarvan 67% returning visitors.
- Op 27 november 2012 is een geheel vernieuwde versie van bodemloket.nl in Rijkshuisstijl gepubliceerd met oa de volgende verbeterde functionaliteiten:
- Open Source-componenten voor toegankelijkheid op smartphone en tablet in het veld;
 - Aansluiting op het programma Publieke Dienstverlening op de Kaart (DOK) door afname van twee centrale services (achtergrondkaart en geocodeerservice) via het Kadaster, onderdeel van respectievelijk de Basisregistratie Topografie en de Basisregistratie Adressen en Gebouwen;
 - Flexibele startpagina met communicatiefaciliteiten met de bezoekers;
 - Scheiding tussen de (geo-)viewer op de website en de achterliggende database (TNO DINO), waarbij de website via moderne gecombineerde technieken de info onttrekt uit DINO;
 - Toevoeging bodemkwaliteitszones als kaartlaag, evenals de kaartlagen van mijnsteengebieden in Parkstad Limburg;
 - Mogelijkheid om ook rapportages te genereren op locaties waar géén bodeminformatie bekend is (was een wens van de makelaardij).

Bijlage 5: Financiële verantwoording Bodem+ 2012

Apparaatskosten Bodem+ 2012	Begroot 2012		Realisatie 2012			
	Naam project of activiteit Bodem+	Dagen	Geld	Dagen	%	Geld
Projectsecretariaat UP	250	167.703	192	77%	148.193	88%
Werkgroep wet- en regelgeving	111	69.855	124	112%	81.269	116%
Werkgroep aanpak spoedlokaties	145	93.147	227	156%	170.543	183%
Werkgroep gebiedsgericht grondwaterbeheer	110	71.495	156	142%	106.913	150%
Werkgroep Ondergrond	161	103.426	241	150%	178.109	172%
Ruimtefocus	645	526.546	519	80%	440.779	84%
Waterfocus	192	129.688	90	47%	64.735	50%
Bodemenergie	361	243.498	180	50%	130.154	53%
Programmering en financiering Bodembeheer	203	138.886	201	99%	133.770	96%
Milieuaansprakelijkheid	276	184.708	241	87%	162.497	88%
Totaal Team Ondersteuning uitvoering Bodemconvenant	2.454	1.728.952	2.171	88%	1.616.960	94%
Implementatie bodembeheer	1.241	811.339	1.091	88%	802.047	99%
Verbeteren bestaand bodembeleid	271	170.462	316	117%	214.492	126%
Uitvoeringskwaliteit in de bodemketen	291	191.880	156	54%	116.441	61%
Monitoring en effectmeting bodembeleid	110	82.484	53	48%	45.014	55%
Totaal Team Implementatie en Effectmeting Bodembeleid	1.913	1.256.164	1.616	84%	1.177.994	94%
Generieke kennisoverdracht	671	423.415	375	56%	264.267	62%
Regionale samenwerking kennisoverdracht	324	207.297	153	47%	115.610	56%
Nationale samenwerking kennisoverdracht	248	176.916	236	95%	194.597	110%
Internationale Samenwerking kennisoverdracht (incl. CityChlor)	344	233.530	352	102%	255.134	109%
Bodeminformatiebeheer	257	164.809	280	109%	193.302	117%
Programmabeheer bodem	545	317.472	707	130%	431.952	136%
Staven	240	152.640	257	107%	166.495	109%
Fusie Rijkswaterstaat	143	111.286	178	124%	130.627	117%
Totaal Team Kennisnetwerk Bodem	2.772	1.787.364	2.537	92%	1.751.984	98%
Subsidiebijdrage EU CityChlor, ca 30% van 125K					-37409	
Totaal budget en realisatie	7.139	4.772.480	6.324	89%	4.509.528	94%
Onderbesteding apparaatskosten 2012					262.951	

Verplichtingen

Projectmiddelen Bodem+ 2012	Begroot	Besteed	
Activiteit		verplicht	proc.
Ondersteuning UP Bodem	509.000	649.853	128%
Milieu aansprakelijkheid	220.000	398.208	181%
Ondersteuning uitvoering Bodemconvenant	729.000	1.048.061	144%
Implementatie Bodembeheer	268.432	226.352	84%
Verbeteren bestaand bodembeleid	45.430	39.890	88%
Uitvoeringskwaliteit in de bodemketen	109.000	346.014	317%
Implementatie en Effectmeting Bodembeleid	422.862	612.256	145%
Generieke kennisoverdracht	65.000	45.932	71%
<i>Samenwerking kennisoverdracht:</i>			
Regionaal	5.000	-	0%
Nationaal	322.500	269.454	84%
Internationaal	141.000	88.518	63%
Bodeminformatiebeheer	354.638	383.661	108%
Programmabeheer Bodem+	49.000	9.606	20%
Kennin netwerk Bodem	937.138	797.171	85%
Waarvan betaald uit ontvangen middelen buiten I&M (TCB, RWS, GLOBIS)		168.545-	
Totalen	2.089.000	2.288.943	110%

Projectmiddelen UP Bodem	Begroot	Besteed	
Activiteit		verplicht	proc.
Uitvoeringsprogramma Bodemconvenant	782.000	781.942	100%
Projectmiddelen ILB	Begroot	Besteed	
Activiteit		verplicht	proc.
Impuls Lokaal Bodembeheer	723.256	723.256	100%

In opdracht van:

Interprovinciaal Overleg

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

 UNIE VAN WATERSCHAPPEN

Dit is een publicatie van

Rijkswaterstaat

bodemplus@rws.nl

Per 1 januari 2013 is Bodem+ een onderdeel geworden van Rijkswaterstaat.

Kijk voor meer informatie op
www.rijkswaterstaat.nl
of bel 0800 - 8002
(ma t/m zo 06.00 - 22.30 uur, gratis)

april 2013 | wvl0413ck0037